Број 143. У Новом Саду, у суботу 26 јуна 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна.
За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

Тиса прети.

— др. Ж — У угарском сабору пала је реч и о народностима, а главну реч је рекао министар председник Тиса.

Речи његове чудно звуче: криви су му „агитатори“ осталих народности па треба мењати казнени закон, да би могао бити строжији, оштрији, како би се ти „агитатори“ тргли и устукли, јер народности саме по себи (без агитатора!) немају разлога, да буду незадовољне; за њих се брине Угарска, као и за друге.

„Агитатори“ су дакле криви, но господин Тиса заборавио је да каже, који су то „агитатори“ и у чему се то агитаторство састоји. Зар је „агитаторство“, кад се неко за свој народ заузме, бори се за напредак његов и његова уставна права, па ма то био Србин, а не Мађар?!

Или је онај „агитатор“, који љуби своје име, веру, језик и устаје на одбрану тих народних светиња, а тај борац је случајно Србин, а не Мађар?!

Или је најпосле онај Србин агитатор, који ће сва уставна средства да употреби, да одбрани школу српску, којој је загрожен опстанак Берзевицијевим предлогом за школски закон?!!

Ако би то значило агитаторство, онда би Србин, као држављанин Угарске, био изван закона стављен.

А ако то не значи агитаторство, онда на што претња, на што баук пештански са пооштравањем закона казненог на штету народности немађарских? На што претња министарска?

Ми бар држимо, да у Угарској не постоји за то сабор као парламентарна установа, да кроји неке изузетне законе, да би се један део држављана дегредирао на држављане другог реда.

Такав закон бацио би ружну слику на Угарску, на уставност њену.

А да ће и школски закон, ако се прихвати предлог Берзевицијев, значити назадак и запостављање немађарских народности, то је јасно, јер тим законом хоће се да уведе мађарско обучавање мале школске деце, коју треба тек учити српски писати и читати.

Та малена, нејака деца ће бадава ићи у школу, јер неће ништа научити, јер мађарски не разумеју, а српску реч чути неће.

Године проведене у школи биће у залуд и потрошене, док које изађе из тих школа, заостаће, зачамиће. А је ли то задатак школске наставе?

Не, не, то педагогика не захтева, то се противи и обичном разуму; тако што не тражи мудра политика, то тражи само шовенска политика, политика, која превиђа напредак свију држављана и подједнаку бригу за све у држави без разлике.

И то је оно зло баш у Угарској, што шовени воде главну реч, па што та реч одјекује, силно одјекује и у угарском сабору, па шта више, таква се реч чује и са столице министра председника.

И какви су предзнаци, биће школски закон још у духу Берзевицијевом изглас ан, но српски народ мора окушати сва законита средства, па да спречи, да се такав чудан, немудар закон не донесе.

А и српски народ је толико жилав, толико свој, да ће знати претурити и те невоље, које му прете са предлога Берзевицијевог, а ваља да ће доћи једном време, кад ће политика и у Угарској постати увиђавнија и озбиљнија према свима у држави.

Претње су само праван метак, па се бадава и Тиса дао у претње.

Српски народ је будан.

Енглеска и Тибет.

Петроград, 20. јуна 1904.

Тибет је још непрестано главни предмет и циљ енглеске освајачке политике, која је уграбила згодан моменат да освоји царство Далајламе, док се Русија бави на далеком истоку.

Енглеска је политика у Азији и Африци освајачка: она тражи земље да подчини, тражи народима да завлада, да им узме трговине и пијаце, и да им наметне своје власти и господаре. Отуда су ратови, које Енглеска води. Ни један њен рат није из каквог вишег, културног или националног смера, него је услед похлапне грабљивости за туђом имаовином. Сви ратови што их је Енглеска водила у прошлом веку, утврђују истину, да су Енглези грамжљив народ, који туђу својину хоће отмичарством да задобије.

Тибет је зрела јабука у туђем врту. Енглези су ради да они прескоче зид што дели њихову отету својину од Тибета, да оберу ту јабуку и поједу. Услед тога је постао рат између Тибета и Енглеске. Лорд Керзон, господар Индије, хоће да постане господар Тибета.

Тибет је дакле најновија етапа на том освајачком путу ненаситих Албијона. Неколико година већ чине се узалудни покушаји не би ли се држава Ламаиста покорила лорду Керзону. Још пре четрнаест година Енглези су подвалили Далајлами и натерали га да потпише некакав уговор, у ком се допушта Енглезима трговање у Тибету. Али као што Енглезима није у крви да воде бригу о туђој својини, тако исто није им стало до вршења обавеза, које су биле у уговору. Енглези су поступно идући напред, успели, да се увуку у ово царство, које је одвојено од света и да своје освајачке канџе забоду Тибету у месо: у Јатунгу су отворили своје тржиште Енглези, на коме су подигли седам дућана. Осим тога задобили су право продаје својих производа и агентуре.

А Енглези шта су радили? Поред производа, који су уговором допуштени, они су узели продавати још и оружје, со, спиритуозна пића, динамит и друге предмете, који су склопљеним уговором забрањене! Та енглеска несавесност дала је повода за нове размирице. Али то су Енглези намерно радили да би само преместили пијацу на друго место и ушли дубље у сам Тибет. Јатунг им је био сувише далеко од тибетске престонице; а то је незгодно било Енглезима због освајања трговине и државе.

Услед овога развиле су се нове размирице, које су довеле и до рата. Да Руси не ратују Енглези неби смели ни помишљати на освајања у Тибету. Руси су у врло добрим односима са Далајламом и везе, које међу њима постоје, доказују о јачини руског уплива у Тибету. Русија је, са своје стране, само појачавала трговинске односе и везе; за то у Ласи радо гледају руске караване и трговце, док са Енглезима то није случај. Услед тих веза и трговина је у Тибету појачана. Године 1890. извоз из Тибета био је 131.458 ру-

ПОДЛИСТАК.

МОЈИ ЈАДИ.

Мало шале ал' много истине.

Отац ми је умро млад, а то је и срећа, јер у нашој породици влада наследна несрећа, па се напатио доста. Неколико пута је у Дунав упадао. Један пут је са коли и волови пропао под лед, па га некако на његову несрећу извуку напоље, да му се патње продуже. Једном као рабџија кад је појио волове на паћеновачком бунару, страдао је сирома, те је упао у бунар, па се ухватио за дрво од ђерма и одупро се ногама о цигље, те је тако викао читав сахат, док нису наишле друге рабџије те га изваде из бунара. Као путник сирома и умро је; смрзао се на путу између Инђије и Карловаца.

Тога човека сам ја син. После његове смрти ја сам наследио кућу и винограде, те сам био економ, али јадна беше то економија. Кад свом свету виногради роде, ја ни онда не добијем скоро ништа. Узели ме људи већ у прдачину. На свима пољима бејах несретан као и отац.

Нећу читаоце много мучити, набрајајући моје несреће у економији. Ко о овоме жели више дознати, нека прочита шарене шљунке од Јована Протића, приповетку »Игњатије Јефремовић«, где вели, како сам арендирао риболове па сам косио сено, а држао сам у закуп ливаде, па сам вијао кесеге. Доста ће бити читаоцима кад им само ово изнесем. Једном приликом сам отакао вино, те сам сипао из много већег бурета у мање, па нисам могао мање буре напунити.

Така бејаше моја срећа у сваком погледу. Кад сам уповнао моју несрећу и видио моју пропаст у економији, тражио сам какве службе, те сам добио код »Сремско-карловачке штедионице«.

Моја несрећа тако је силна, да уништава и руши и сву моју околину. Чим сам стао у службу у штедионицу, одмах су управитеља К. Ненадовића и књиговођу Полешевића отпустили од службе, једва је некако остао благајник Фрања Радуловић, али и тај је после по године умро. После тога збацише и другог управитеља С. А., књиговођу Ј. Н. Б. и благајника И. П. То су били најчеститији људи у оно доба. Кад су већ све жртве попадале, пао сам напослетку и ја. После мене пала је још само једна жртва, и то сама штедионица, која је повукла за собом само капитале појединих људи, чије главе су још и данас читаве и управо стоје, само су им главнице попадале.

После тога отишао сам из Карловаца у оближње село М. за благајника, где су тако ђер сви пострадали. Оврховодитељ С. С. допао 2½ године затвора у Митровици, бележник М. Ј. умро, а начелник Љ. Ј. изгубио службу, те је тек после две године опет службу добио.

Котарски престојник Б. доби одмах пакрачки декрет, премештен је био у Пакрац. Други престојник Р. умировљен је. Трећи престојник К. премештен је био у Р. те је за кратко време умро. Четврти престојник Р. Б. нестао је био, па кад су га после неколико месеци нашли умро је сиромах.

Из М. отишао сам у К. за бележника. Тамо сам мислио економисати те што год иметка стећи, као што су и други бележници. Кад сам ја арендирао земљу, оне године била је највећа неродица, те пострада цело село. Некако дознаше да сам ја узрок њиховој несрећи, те ми не дадоше више закупљивати земљу, па ме због тога и тужише котарској области. Један пут кад сам силом хтео да закупим неколико јутара земље за кукуруз, сложи се цело село, па ми дадоше у новцу, онолику своту колико сам мислио чисте хасне имати. Те године била је најбоља година како за мене, (јер сам олако до новаца дошао) тако исто и за цело село.

Служио сам у том селу дуго и горко пуних 10 година. Сви моји другови и бољи и гори, отидоше из боље у бољу општину, само сам ја морао остати и служити у најсиромашнијој општини у целој сремској жупанији, која немогаше ни редара да држи, већ сам ја морао уједно и редарску дужност да вршим. Тра-

пија, а увоз 149.254 рупија. Али је из године у годину и извоз као и увоз растао, тако, да је године 1895. попео се извоз на 348.983 рупија а увоз на 625.543... Последњих година и једно и друго стално расте: извоз доходи до пола милиона рупија а увоз је прешао и цео милион годишње.

Планови лорда Керзона су, да то силно благо што се уноси и износи из Тибета, буде сручено у енглеске џепове. Отуда је и заратио на Тибет и послао енглеску војску, која има да задобије престоницу Ласу Наравно да је то врло тежак посао. Далајлама за сад одбија непријатељске чете. Али ако не успе сам да их одбије, одбиће их његови савезници — руски козаци. Русија, и ако је свом својом силом, кренула у борбу с Јапаном, ипак, има на расположењу довољно војске, којом ће да брани своје угрожене интересе на другој страни. Један руски лист рекао је пре краткога времена поводом енглеских упада у Тибет: „Нека се не изненади лорд Керзон, ако његову војску, која иде у Тибет да отима, на путу сретну и зауставе наши козаци.“

То је извесно и дало повода да енглеска освајачка експедиција закључи примирје и сад се воде преговори нови за мир између Енглеске и Тибета.

Нови Сад, 25 јуна

„Српски епископ — патрон друштва за помађаривање“. Под тим насловом донела је „Застава“ у 140 бр. своме чланак датиран из Темишвара. У њему се опширно говори о цели и смеру „Јужно угарског просветнога друштва“, а то је: искључиво помађаривање немађарских народа Угарске. Износи се ток седнице главне скупштине и истичу се покровитељи тог друштва, **који су изабрани по претходном свом саизволењу.** Међу њима је и темишварски српски православни владика др. Георгије Летић. У чланку том „Заставином“ изрично се каже: **„као што то све читамо у овдашњим мађарским и немачким листовима“.** По себи се разуме, да је морало заболети и разгњевити сваког Србина, да његов епископ постане покровитељ таковога друштва, и да је епископ Летић с тога и нападнут.

Тек што је тај чланак изишао у „Застави“, добили смо из Темишвара препоручено ово писмо, које у целости штампамо:

Славном уредништву

„З а с т а в е“

у Новом Саду.

Овлашћен од високопреосвећеног госп. Епископа, дра Георгија Летића, част ми је овим умолити сл. уредништво, да, у поводу чланка, који је изишао у 140 бр. „Заставе“, изволи истини у хатар, овде под ⁄. привијену белешку, у наредном броју „Заставе“, а на видноме месту, од речи до речи, уврстити.

У *Темишвару*, 22. јуна (5. јула) 1904. год.

С одличним штовањем

Јов. Новаковић,
окр. протопресв.

Белешка та гласи:

„Као што смо најновије из Темишвара извештени, избор епископа Летића за једнога од покровитеља „Јужно-угарскога просветнога друштва“ није се догодио по претходном саизволењу његову, као што је изнесено у 140. броју нашега листа, — и епископ се споменутога покровитељства није ни примио.“

Лепо је од епископа Летића што је пожурио себе да опере и да изнесе, како се поменутог покровитељства није ни примио. Ми хоћемо да верујемо у то. Само морамо приметити, да је требао у том свом оправдању да пође правим путем. Требао је наиме, да пошље исправку у оне немачке и мађарске листове, који су доносећи извештај са скупштине реченог друштва, све то истакли. Њих је требао да позове да исправе свој извештај и да он није дао **своје претходно саизволење, да га бирају** за покровитеља реченог друштва. Да је то учинио одмах, ствар би била пречишћена, а овако, допустиће и сам епископ Летић, да се о томе у српској штампи морала повести реч и тај чин осудити. До год епископ Летић то не учини, није учинио оно, што је као српски епископ дужан према својој цркви и своме народу да учини. Било је на жалост примера већ, да су мађарски листови доносили по нешто о некојим српским епископима, које се ни најмање са њиховим епископским чином, дужности и српским родољубљем не слаже, па такав епископ је оставио, да то о њему остане у мађарским листовима а покушао је да то побије само у српским листовима Разлог је томе јасан, да остане леп и међу Мађарима, а да се некако оправда и међу Србима. Тако се нешто слично десило и са епископом Лукијаном и држању његову у анкети министра Берзевицija. С тога овај полован и неправи пут, кадар је само да баци још мрачнију слику на поступак таковог епископа.

Но, као што рекосмо, ми хоћемо да верујемо изјави епископа Летића и надамо се, да ће он сходну изјаву послати својим путем и начином и дотичним мађарским и немачким листовима и позвати их да исправе свој нетачан и можда намерно изопачен извештај А без сумње је епископ Летић известио управу реченог друштва, да се тог покровитељства не прима и да ју је питао, како га је могла бирати за покровитеља без његовог претходног саизволења и питао је, како се могло истаћи, да је и он биран по претходном свом саизволењу.

Толико на ову изјаву епископа Летића.

Политички преглед.

Угарски сабор. У седници од прошле среде, говорило је о државном прорачунском нацрту, више посланика. Међу другима, говорио је и посланик народносни (Румун) Аврел Влад. А говорио је поглавито против народносне политике појединих странака у државном сабору. Напада владу, што не допушта народностима, да оснивају политичка и друштвена удружења, из разлога, што се бајаги „на народносну основу није слободно удруживати“. Међутим, он не познаје закон, који би то бранио, а по правном начелу, што закон не забрањује, слободно је чинити. И чинили ви, ма шта — рече даље по сред гунђања многих у сабору — ипак има, а и биће румунске народносне странке и њен развитак не може се спречити. Народносна мисао, није ишла никад против државног јединства. Позива се на примере у иностранству. Ограђује се против народне политике барона Банфија, који тражи, да се немађарске народности, претопе у Мађаре. Доказује, да је таква иста политика и у Тисе. Најзад, жестоко напада просветну политику министра Берзевицija, који својим познатим школским реформама, просто хоће сву наставу, да метне под државни шешир. Но, против тога ће се борити све народности из све своје снаге.

У седници од јуче, четвртка, било је доста галаме. Тиса, после дебате о прорачуну, напао је на Банфија и пребацивао му недоследност у политици. Друкчије је, вели, Банфи судио кад је био министар а друкчије сад суди и говори. О народносној политици рече, да ће поступити у томе по своме програму. Строг ће бити против оних, који сеју кукољ, али ће се чувати од таквих поступака, из којих би се могло назирати потискивање народности. — Што се тиче XX. зак. чл. од 1848. год., он је рад, да свештенике појединих вероисповести помогне материјално толико, да буду у плаћама једнаки с државним чиновницима. Али то ће учинити само онда, кад то допусте материјална средства државна. Што се тиче Хрватске и Славоније, Банфи узалуд виче против њега, јер и он тако мисли о томе питању, као и Банфи. А за заједницу с Аустријом је за то, што је то услов, да Угарска буде у реду великих сила: Јер само дотле, докле је Угарска у реду том, може и мађарски народ постојати. Опозиција је много упадала и сметала Тиси у говору и отуд је изродила се велика галама у сабору. Затим је Банфи препирао се с Тисом, а после тога је говорио Апоњи, полемишући с Тисом због заједнице с Аустријом а уз велико одобравање опозиције. Гледе народносно питање, рече Апоњи, да Мађари треба да су добри према народностима и да ове треба добротом својом да задобију, али свој престиж никад да не запостављају.

Данас, у петак, продужена је у сабору расправа о прорачуну У данашњој седници ће гласати о томе, а за тим прећи на расправу у појединостима и то о ма-

---

жио сам службе на све стране и то са великом протекцијом. За мене се заузимали крупни сане главе епископи, архимандрити и други великодостојници, али је све остало без успешно. Ја сам обично пропадао само без једног гласа, добивао сам 13 гласова (несретан број) а други са 14 гласова били изабрани. У мојој невољи често сам заборавио на молбу и прилоге прелепити биљег (штемпл) те тако ја очекивах декрете а добивао сам платежне налоге.

Већ ми је досадило живити у том селу, те сам од шале затражио једно мање место него што сам имао, и то у једној вароши да баш видим хоћу ли то место добити. За чудо одмах сам то место добио те учинио скок с коња на магарца, па у овом месту ево пуних 6 година дана и још неколико стотина сати, служим у истом својству, без да сам и за један нокат унапређен. У овој ћу служби јамачно и умрети т. ј. ако каково мање место опет не добијем.

Видох да сам несрећан на свима линијама, хтео сам окушати срећу и у књижевности, не били ваљада на том пољу успео, јер видох многе који нигде не могоше успети, постадоше књижевници. Писао сам баш дивне и лепе ствари, још док сам у селу био те сам све моје рукописе читао свима, од бирова до начелника, и сви су похваљивали моје радове, али бадава никаквог успеха. С мојим песмама над којима сам ја многе неисправане ноћи пробавио — ложили су немилостиви уредници своје пећи. За моје приповедке рекоше критичари, ако се будем дуже времена бавио писањем, да ћу моћи дотерати дотле, да пишем приповетке за децу. Чланци су ми само они света угледали, који су били против власти управљени, зато ме је власт и омрзнула.

Другчије добро живим, у вароши сам, живим мало боље него у М. кад сам као благајнички вежбеник имао 20 фор. месечно, те од тога сам морао да издржавам себе у М. и целу породицу од 7 душа у Карловци. Срећа је била што сам ја прилично јефтино пролазио. Имао сам стан и кост за 3 фор. месечно а живио сам од саме салате. Сад хвала богу једем и зелена пасуља. Овде сам бар господин јер воду купујем. Чуо сам да је негде у Лици најстрашнија клетва материна: »Да бог да синко воду куповао.« Ја сам ето и то доживио

Има овде који продају воду па купују куће, а ја сам некад продавао вино па моју продао.

Даклем као што видите, код мене све тумбе и наопачке иде. Сретни људи жене се кад наврше 50 година а ја се пожурио још у 20 години. Сретни људи у седамдесетим годинама добијају децу, те их у старости кад буду 90 година може деца испомоћи. Ја кад будем од 90 година мој ће син бити 70 година, па зар тај да ме помогне и издржава у старости, то ће бити два гроба, или ако хоћете, два дедака обадва једнака.

Г о ј к о

у књижевности Игњатије Јефремовић.

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је једнодушно ово:

СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба икад и било!

њим ставкама. Код ставке, што се тиче издржавања двора, ставили су у предлог о повишењу краљеве цивилне листе.

Преговори о трговинским уговорима међу Аустро-Угарском и Италијом. Како се натеже у преговарању, што се тиче трговинских уговора међу Италијом и нашом монархијом, види се и из оног сељакања изасланика у тој ствари. Из Рима на име, јављају, како се преговори неће више водити у Риму, него у Валомбросу, јер ће изасланици тамо бити мирнији.

Измена закона о матрикулама. Ако се расправа о прорачуну на време заврши — што је у изгледу — расправиће се у сабору угарском и законски предлог о измени закона о матрикулама.

Краљ Петар у Софији. О посети краља Петра кнезу Фердинанду разни листови доносе да ће краљ Петар походити ускоро кнеза бугарског у његовом летњиковцу Ситњакову. У пратњи краљевој биће председник министарства ђенерал Грујић, мин. спољних послова Пашић, начелник ђенералног штаба Машин, секретар краљев Ненадовић и још неколико војених и грађанских пратилаца. Краља ће пратити на путу и пуковник Хесапцијев, бугарски диплом. агент у Београду. Међутим српски листови веле, да краљ Петар не мисли ове године никуда путовати изван земље.

Руско-јапански рат.

И руски и јапански извештаји највише се баве са догађајима на северној граници полуострва Лиаотунга Још раније је јављено, како је Куропаткин послао 30.000 војника, да појачају руску војску код Дашичао. У енглеским листовима већ се говорило о крвавој битци које је ту била, у којој су страдали Руси, а Јапанци посели Дашичао. Та се вест потврдила као лажна а најновија вест руског брзојавног звања јавља из Лиаојанга ово: Јапанци су покушали да опколе нашу војску на оба њена крила, но морали су напустити тај план, јер је Куропаткин вештим маневром заузео са стратегијског и тактичког положаја врло згодну позицију, која га је омогућила да поједина непријатељска оделења одвојено нападне. Ово је приморало Јапанце, да повуку своја крила према истоку и југу. — Да се војска Окуова опет повукла према југу потврђују ту вест и са друге стране. У стручним круговима држе, да се војска Окуова повукла и зато, да утврди земљоуз Кинчу-Талијенван, где Јапанци вуку и тешке топове. А ово, да је учињено све због тога, што је по Јапанце настала велика опасност, да сад са 30 хиљада војника још појачана руска војска код Дашичао, не крене и опет у помоћ Порт-Артуру и то од Кајпинга (Кајчуа) дуж обале и железницом. Овако се даје пре разумети повлачење Окуово, него да је пошао, да помогне опсаду Порт-Артура, јер јапанска опсадна војска, доста је јака, да се не мора бојати опасности од испада порт-артурске војске.

Из Берлина јављају, да ће по Јапанце постати стање врло опасно, ако ускоро не победе у каквој већој борби. Како су бујне кише отпочеле, то ће ускоро престати морати свака већа акција а Руси ће после кише далеко бити јачи но сада. Уједно се вели, како су по Русе прилике врло згодне, да се могу повлачити и избегавати одлучнију битку.

Најновије важније вести ово су:

Како је око Порт-Артура.

У Лондон је стигла вест, да је „Лајтнант Буроков“, стигао натраг у пристаниште порт-артурско. Да ли је на њему Скридлов незна се.

Четири јапанске контра-торпедњаче покушале су одлучно да уђу у порт-артурско пристаниште, али су их са батерија за времена приметили. Две су утопљене, трећа је изгубила оџак, а четврта се брзо повукла.

Гарнизон у Порт-Артуру добре је воље. Наводи се још како је промет железнички правилан, све до 17 миља испред Портартура. Још се вели, да је заповедништво над флотом преузео кнез Ухтомски.

Владивосточка флота.

У Петроград је стигла из Владивостока у четвртак ова вест: „Данас је допраћен у пристаниште један енглески брод, који је носио 9000 тоне железничког материјала. Њега је наша флота запленила. Капетан брода наводи, да је тај материјал био намењен за градњу жељезница Јапанцима за леђи, и да је несумњиво, своји на јапанске владе.

По једној вести, владивосточка је флота крстарила дуж корејанске обале и у корејанском путу сукобила се са флотом јапанском, која је отворила жестоку паљбу, али владивосточкој флоти није нанела никаква квара, пошто је даљина била велика. Руска флота избегавала је борбу са надмоћнијим непријатељем, но одговарала је на паљбу, при чему је погодила неколико јапанских торпедњача, које су хтеле да јој пресеку пут. Очевидци тврде да су непријатељске торпедњаче дошле под ватру своје рођене флоте, која их је држала за непријатељске бродове. У исто време једно оделење руских торпедњача упловило је засебно у гензанско пристаниште и почело да бомбардује варош После првих метака се јапански гарнизон скрио у куће. Руске торпедњаче утопиле су један мањи јапански брод у пристаништу.

Новији брзојав из Владивостока јавља да је борба између Безобразова и Камимуре била жестока и да се свршила повољно по Русе. Владивосточка флота се без губитака вратила у пристаниште, а Јапанци су изгубили једну торпедњачу и једну контра торпедњачу.

Балтичка флота.

Из Петрограда јављају, да је званичан лист донео указ царски, којим се позивају под заставе све маринске резервисте балтичке флоте, који још позвани нису. Осим тога позива се под заставу и потребан број маринских резервиста за Севастопољ из крајева Таганронга и Ростова, и из четир округа гуверније Керзон.

Русија и мир.

У политичким и дипломатским круговима подигла је прашину једна вест из Петрограда. По тој вести у војним и владиним круговима руским живо претресају околности, које могу претходити, пре но што се отпочну преговори о миру. Русија неће том приликом да доживи какав нов берлински конгрес; хоће да одбије свако мешање сила, и то, како се вели на тај начин, што ће пре закључка мира мобилизовати целу руску војену снагу. — У колико је ова вест истинита за сада се неможе поуздано рећи, али је врло значајно да је она у данашњем руву своме већ толико узнемирила многе дипломате некојих сила.

ДОПИСИ.

Пакрац, 19. јуна. — *(Парастос Чика-Јови. — Видов-дан. — Испит на учитељској школи).* — Биће ми драго, сл. уредништво, ако уврстите ово неколико реди из нашег места, у коме се као и околици ваш лист врло радо чита. Са захвалношћу на гостопримству, прелазим на ствар.

Вест о смрти Чика-Јове Змаја, силно је потресла и наше место са свом српском околицом, те је дубоко потресено опћинство 13. (25.) о. м. приредило осмодневни парастос у овдашњој катедрали. На парастосу, појали су ђаци учит. школе.

Као сваке године, тако је и ове, прослављен у Пакрацу Видов-дан. То је светац српски, па нам је тај дан свечан у већој мери. А кад додате, да је то и дан свечарства Задруге Срба занатлија, онда је вероватно, да је тим свечаније проведен. На служби је учествовао многи народ, а певала је омладина учит. школе. Све важније моменте је пропраћено пуцање топова. По подне беше и заједничка закуска, на коју занатлије позваху све Србе из места. Ова закуска је прошла весело, свечано и солидно, што служи на част честитим занатлијама и новом председнику задруге Стевану Вукадиновићу.

На Видов дан је обављено и благодарење и завршена је са прва три разреда шк. година на Српској мушкој учитељској школи.

У дане 16. (29.) и 17. (30.) о. м., одржан је испит зрелости на учит. школи. Од стране шк. Савета, био је гл. шк. референат **Ђорђе Поповић,** а од стране зем. владе, **др. Гавра Манојловић,** универз. професор. Учит. кандидата је било 9, од којих су проглашени зрелим: Василије Стојановић и Ђорђе Милић с одликом; а Милан Буровић, Јован Грчић, Лазар Милашиновић, Паја Пишчевић и Ђорђе Јовановић зрелима. Двојица су упућена, да из по једног предмета, понове испит, после два месеца.

Нагласити ми је, да су оба изасланика задовољна са радом професора и ученика, те је и државни изасланик све сведоџбе потписао.

На крају додајем као важну вест, да је у месту и околици воће особито родило, летина добро понела, а у виноградарству, по досадањем, изглед је сјајан, те ће тако и овај сиромашни свет материјално се помоћи и данути душом. —р—

Дрљаче. — По Видову, јавља нам „Застава“, да се слава слави, помен чини у Крушевцу, у Раваници у Сријему, на Косову пољу у Далмацији, и на Плитвичким језерима у нашој кршној и јуначкој Лици — а за цркву Лазарицу у питомој Банији, која ово четврту видовданску славу проводи и видовдански збор све озбиљније утврђује — нико и не спомиње — ето још и на жалост у српском свијету и не зна, да и наша Банија видовданску славу држи и проводи. Пре четири године црква Лазарица у Дрљача подигнута, збор зборује, хришћански и српски проводи... Први збор био је добро посјећен, сад се већ разграњава, даће Бог, да ће наш видовдански збор толико и проширити српском свијешћу да ћемо за коју годину и ми моћи подичити се, да имамо другу Раваницу у Бановини. Брђанска нарохија додаси са литијом, коју води њезин 70 годишњи стари свештеник са школском дјецом, и народом, а из даљних парохија свештеници, интелигенција и народ долазе све то јаче, у већем броју. Ове године у очи Видовдана и на сами Видов дан, до 10 сати падала је блага дажда. Земљу од припеке захладила, срца наша разгријала, те нам дођоше отмјени гости и пријатељи из Петриње, доведоше нам 8 препаранда те отпјеваше Синикину литургију.

Литургија Синикина лијеп је умјетнички састав — али наша ср. карловачка — Корнелова литургија боље прија и годи српској души. — Г. г. препаранди, под управом вриједног свог друга Петровића лијепо и умилно отпјеваше, и г. Михаило Медаковић парох Јасеновачки, његовом познатом ријечитошћу и живим говором одушевио је нашег неуког скромног сељака слушаоца, распитивајући за његово име . .

Послије славе Божије у цркви и кратке говбе, отишли смо у збор међу народ, и сакуписмо се у хлад код цркве. Г. др. Пелеш из Петриње говорио је, сјетовао народ да чува своје здравље, бјежи од пића, и вриједно да ради, и да штеди, треба своју дјецу да шаље у школу, занате, трговину, предајући дјецу своју брини „Привредника.“ „Привредник,“ послао нам свог заступника г. Хорвата. Г. Воркапић, говорио о љубави, слози браће и друштва у кући — а све то из народне пјесме наводећи. Г. Паја Драгић парох глински о привреди и господарству. Г. Родољуб Пајић парох петрињски, подијелио је 170 књига, дарове „Матице Српске“, „Привредника„ и г. Арсе Пајевића, те на јагам разнијеше, а наши приправници послье сваког говора пјеваше нам српску пјесму, а најдирљивију „Шта ћутиш, Србине тужни“, а није изостало српско коло у које се ухватише и господа и сељаци, госпођице и сељанке. — Не клони Србине Бановче духом, но ајде сретно даље, на видовдански збор долази, слави молитвом у цркви, а лијепом поуком на збору окријепи душом на своју срећу и напредак.

Вести из места и са стране.

На који начин да се подигне споменик пок. Змају Јовану Јовановићу.

Одбор српске женске добротворне задруге у Осеку покренуо је мисао, да се омиљеном српском песнику Змају подигне достојан споменик. Како да се ова мисао оствари, излаже се у овом предлогу, који потписани одбор износи пред српски свет, да га уважи, ако је за уважење. Споменик ваља да подигне српска младеж основних и средњих школа из свију крајева, у којима Србин живи, својим добровољним

прилозима. Најмањи прилог нека је 10 потура, који може и најсиромашније српско ђаче имати и на ову свету цел жртвовати. Скупљање добровољних прилога ваља да узму у своје руке Срби учитељи и професори, и Српкиње учитељице, а и одраслији ђаци. Скупљање ваља да отпочне одмах почетком идуће школске године. Прихвати ли српски народ, Срби наставници и српска школска младеж овај предлог, на јавности је да каже, куда ће се добровољни прилози шиљати, ко ће водити бригу о подизању споменика, где ће се споменик подићи (на гробу или другде) и т. д Из седнице одбора српске женске добротворне задруге, држане у Осеку 17. јуна 1904.

Тајник: **Лазар Богдановић.** Председница: **Мара Муачевић.**

Износимо за сад овај предлог а првом приликом осврнућемо се на њега.

Учитељски концерат.

Јуче, на Ивањ-дан одржан је учитељски концерат у Новом Саду, а приредише га удружени срп. нар. учитељи из Срема, Бачке и Баната. Тачна свирка (у тамбуре) и ванредно лепо певање испунише ово вече, и свако, когод је слушао морао је зажалити — што још није мало дуже потрајало. Од песама нарочито истичемо „Ајдук-Вељко“ од Мокрањца, где се солиста — фелдварски учитељ Гуцоња — уз пратњу кора, истакао, како гласом тако и тачношћу певања. — Необично допадање изазвало је и вештачко декламовање шовљанског учитеља Косте Пешића-Бате. У опште, ко је био и чуо на пр. арију из „Продане невесте“ а слушао је пре тога оперски орхестар како изводи ту исту композицију, могао је бити потпуно задовољан. Материјални успех био је доста добар. — Учитељи се данас крећу у Приморје, али ће пре тога одржати концерат у Загребу, па онда у Приморју: Дубровнику и Котору Пре концерта походише сви гробчика Јовин.

Електрична жељезница у Новом Саду.

За недељу сазван је у великој дворници магистратској збор грађана новосадских, који ће се саветовати о томе, да се намерена пруга електричне жељезнице протегне с једне стране до грофовске шуме а с друге стране до обора, да би се и роба могла и том жељезницом (трамвајем) преважати. С тим у свези, да се утаначи и свота, коју би дотични годишње доприносили. Преставништво варошко ускоро ће у својој седници решавати о градњи електричне жељезнице у Новом Саду. На збор у недељу може сваки доћи и разложни савети ће бити усвојени.

Парастос чика-Јови Змају у Алибунару.

Пишу нам из Алибунара: На најсвечанији начин приредисмо нашем неумрлом песнику Јовану Јовановићу-Змају на Ивањ-дан парастос, који је врло добро био посећен. Наш свештеник Мих. Галкановић, држао је том приликом прикладан говор. Побожан народ је саслушао и од срца пожелио вечну памет дичном Србину.

Босанци у јапанској војсци.

Мостарски „Српски Весник“ доноси ово: „Мале Бајут из Великог Радића, крупског котара, пише својој сестри у Велики Радић писмо из Харбина. Из тог писма може се разабрати, да је он са још 25 другова, сви из котара крупског, радио у Северној Америци, кад су у почетку марта међу њих дошли агенти из Јапана и подигли их да иду у Јапан, да раде уз дневну плату од 10 јена. Кад су у Јапан дошли, принудили су их, да раде на морским лађама и тако су заробљени пред Владивостоком, те се сада налазе у Харбину. Пишу, да се Руси чудили, кад су дознали да су из Босне. Познали су најпре да су православни, пошто су се у вече тог истог дана, кад су заробљени, стали Богу молити. Даље пишу, да им за сада добро иде и да ће до даље наредбе остати у Харбину, а куда ће после с њима то не знају.“

За новинарско удружење „Змај“.

Српска православна читаоница у Ади приложила је у место венца на одар своме бившем председнику Николи Кирићу, 20 круна.

Порт-Артур с копнене стране.

У једноме од последњих бројева руског листа „Новоје Времја“ има допис двају руских дописника о Порт-Артуру с копнене стране, и један од њих истиче, како је добротом артиљеријског капетана Високог, заповедника фортице бр. 2, могао да разгледа утврђења око Порт-Артура. Излаз на ове фортице, говори дописник, каменит је и стрм, а на таквим су висовима, да се човеку чисто заврти мозак гледајући озго на околину с ових висина, где орлови коло воде. Висови, на којима су фортице, са једне су стране сасвим окомити, тако, да се не могу обићи ни заузети, а са друге стране су масивне камене хридине. Равна места на овим висовима, где су фортице, малена су, тако, да је од фортице до обронка тек неколико корака. У самим фортицама су најтеже батерије. Иза ових фортица су дашчаре, свака за 2 официра и 36 артиљериста. Изглед с фортица диван је. Према југу се види Порт-Артур с луком, а према северу дивотан крај, који подсећа на Кавказ и Тиролску. Северне фортице зову се: „Куропаткинове бстерије“, јер је он дао да се ту сасиђу неке нове фортице, увидевши својим соколовим оком, да су на том месту потребне. Између појединих фортица дубоке су и стрме раселине, које су скоро исто тако окомите, те због тога од изван неприступачне. Ето на таква утврђења морају да наваљују и да их заузимљу Јапанци, ако хоће да дођу пред Порт-Артур, па тек онда да заузимљу сам Порт-Артур. Да ли ће Јапанци моћи обићи или заузети ова орловска гњезда, показаће скора будућност. „Г. Ц.“

Општа учитељска скупштина и материјално побољшање учитељског положаја.

Учитељи са разних основних школа у Угарској имали су ових дана скупштину, на којој је било речи и о материјалном побољшању учитељског положаја. Скупштина тражи, да се приликом измене о учитељским платама узакони минимум од 1400 К, а приликом закона о мировини: Да се године службе смање од 40 на 35; да сваки учитељ мора бити члан мировинског фонда и да се на то званично позове: да се урачунају у службовање све године свију они учитеља које су проглашене за изгубљене, што се учитељи нису сами пријавили за чланове фонда; доба њихова службовања да се рачуна од дана, кад учитељ своју службу прими; учитељ да има право на мировину кад проведе 10 г. у учитељској служби али удовица и сирочад да имају права на припомоћ већ после 5. г. службовања: ако је потребно учитељи да плаћају у место 2 — 3 % на плату. Али у истом сразмеру да плаћају и општине на место 24 К 35—40 К, по утитељском месту, а држава да даје фонду на место 300.000 х. К, 600.000 х. К,; од сваке повишице да плаћају учитељи 30, на место 50 %; при одређивању мировине да се узме у рачун сваки месец службовања, удовица да ужива 50 % од наше целокупне учитељскеа плате, сирочад по оцу само да уживају петину мировине удовичке, а сирочад без оца и мајке да добивају на име припомоћи, све до двадесете године по 100 К, на место 50; за сакату учитељску сирочад, да им се подигну хранилишта, а у ту сврху да се употреби само дасадашња пристојба од 30 потура по ученику; фонд, да се стара и за другу родбину учитељеву, ако овај и жена му умре без деце и ако су којег рођака (оца или матер), дотле они издржавали; било, да је учитељ активан или у мировини, па умре, сродници да добију 200 К, за сахрану; у мировину, да се урачуна половина станарине, управитељска награда и награда за предавање у шегртској поновној школи; учитељима, који су у служби пре 1870. г., да се при умировљењу узму у рачун све године службовања; приход од учитељских земаља, да се рачуна при одређивању мировине по висини цене аренде у његовој општини и најзад, ако учитељ дисциплинарним путем изгуби право на пензију, да то не губи његова породица.

Забава са игранком.

Српско певачко друштво „Србадија“ из Бељине приређује у Земуну на дан 27. јуна (10. јула) 1904. у просторијама „Гранд хотела“ забаву са игранком. Чист приход намењен је друштвеној благајни. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. На дан забаве пре подне поји друштво „Србадија“ на литургији у свето-богородичној цркви.

Парастос.

У суботу 6. (19.) о. м. је приређен годишњи спомен чувеном Србину у Милетићевцу до гроба Јаши **Вечеринцу**. Покојнику нека је и овом приликом: Вечна успомена међу нама!

Коњска шуга у Босни.

Земаљска влада за Хрватску и Славонију, одео за унутарње послове, забранила је увоз копитара (коња и магараца) у Хрватску и Славонију из босанских котара: Фоче, Градачца, Прњавора, Бугојна, Бос. Крупе, Жупањца, Гламоча, Дола, Тузле, Бос, Новог, Бељине, Бихаћа, Ливна, бос. Гадишке, Зенице. Чајнића, Цазина, Сребенице, Вишеграда, Провора, Гацког, Бос. Петровца, Невесиња, Рогатице, Травника и Сарајева. Провоз жељезницом кроз краљевине Хрватску и Славонију дозвољен је.

Објава годишњег вашара.

Идући новосадски годишњи вашар одржаће се 6., 7. и 8. августа (п. р.) ове године, на који се свињи несмеју дотеривати, а остала марва из таких места, где не влада марвенска болест, дотеривати може. Дотеривање животиња из Хрватске и Славоније само је са жељезницом дозвољено.

Кратке вести.

— У северној Бугарској била је таква суша, да су изгорела готово сва поља, а кукуруз је једва никао, да једва изгледа на какав род.

— Положај васеленског патријарха јако је уздрман. Против њега раде драконски митрополит Калиник и чувени банкар цариградски Властари.

— Београдски одбор за прикупљање прилога за руске рањенике послао је прекјуче у Русију 25 хиљада динара као први свој прилог.

— У Пловдиској гимназији пуцао је један ученик из револвера на директора гимназије и озбиљно га ранио.

— У Битољу је један ученик, Турчин, убио из револвера свог професора због рђаве оцене из геометрије.

Брзојави „Застави“.

Стигли 25. јуна.

Руско-јапански рат.

Петроград. Код Дашичаоа дошло је до жестоке борбе. Генерал Самсонов приморао је непријатеља да се повуче у Сиуенчен.

Козаци су сузбили јапанске предстраже.

Јапанци преплављују руска логоришта са обећањима награде и користи онима, који се предаду.

Токио. Јапанска крстарица Кајмон наишла је у талијенванском заливу на мину и утопила се. Посада се већином спасла.

Мугден. Пљускови су престали. Поговара се да се у провинцији мукденској опажају знаци боксерског кретања.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 6 јула 1904 г. — Дневни извештај са будимпештанске житне берзе филијале Српске Банке.

У промету је 41000 метарских центи.

Готова роба.

Потиска пшеница 77—82 киле 8·60—9·20—— бачка 76—78 кила 8·60—9·95 банатска 75—79 кила 8·40—8·90; сремска 74—78 кила 8.20—8 70 на три месеца унапред. — Нова раж 6·30——6·32. Јечам 5·90—6·30. — Зоб (овас) 5·50——5·95. Стари кукуруз 5·20—5·30——; нови паритет Будимпешта без гаранције ——·—; за Штајнбрух —— до —— — Ситна проја ——. — Банатска репица 9·60—9·70, ab штације ——·— — Купусара 10·—10.25 —— Лапено семе —·——; кудељно семе —·——. — Нова луцерна детелина —·— ; црвена —·——.

Термини по закључку берзе у $^1/_2$5 сати после подне

Пшениц за октобар 1904 — а за април 8·87. Раж за април 6.56 а за октобар 6·56 — Зоб за април 6·16 а за октобар ·— — Кукуруз за мај 1905. г. 5·59 за јуни 5·20 1905. за јули 5·32 1905. за август ·— — — — Репица 10·25 за август.

Правац (тенденција): Непромењена.

Примедба: Шљиве: Српске гарнатуре за октобар ad Сава К 11.50—11$^5/_8$ Босанске гаунитуре за октобар ad Брчка К 11$^5/_8$—12.— Пекмез нови: српски, септембар октобар ad Крагујевиц К 10.50 до 10$^5/_8$ Босански септембар актобар ad Брод К 113.10—12.—

Оделење за робу будимпештанске филијале Српске Банке, IV. Váczi-utcza 34.

Требам

2 шегрта и 2 девојчице за штампарију

Ђорђе Ивковић,

власник штампарије

592 1—3 **у Новом Саду.**

27—□ 926

Мала игра.

Приповетка И. Н. Потапенка.

(Наставак) (8)

Николај Сергијевић није се решио одмах одговорити на то питање. Јер одговорити на њ, значило би: отворено исказати своје мишљење о садањем Обридлову.

— Молим, не стешњавајте се и говорите право, помогне му Надежда Александровна. — Ја веома уважавам свога мужа, но нећу да кријем од вас, да он у последњим годинама није такав, каквог бих га ја хтела видети. Ја сам га познавала као друкчијега...

И ја тако исто! рече Прасов. — Ја сам га знао као човека, који се заносио предметима са свим друге врсте, и то је много боље приличило њему.

— Зар није истина? Он се заносио поезијом, па чак и музиком и песмом?... Он је био у усхићењу од мога певања...

— А ви певате?

— Певала сам. Ја радо певам, кад ме слушају.

— То је црта уметника!

— Може бити... И мој је муж волео слушати моје певање, а за тим му се чинило досадним, а обор интересантним.

— О, шта говорите?

— Истину... Ну, па што вам не показујем сад?... Гледајте.

У то време већ дођоше у дубину сада. Некада раскошан, који се увек користио добрим походама, сад је башта била запуштена, али је Прасов налазио да је то боље: шире су се разишле гране дрвља, зато, што их нису подсецали, виша и гушћа била је трава, јер је нису косили. С лева, кроз густо грање блистало се челично залеђе уске речице, која се уливала у бару. Вечерње сунце осветљавало је ружичастом светлошћу врхове топола и старих врба, којима је била засађена обала речна. Вране су несносно гакале, усађујући се у своја гњезда и прелећући с дрвета на дрво. Оне, тек што су се вратиле из поља, где су скупљале храну, круниле су својим дугим кљуновима зрна из свеже покошених класова. Њиховим црним гњездима буквално су биле поседнуте тополе.

Они дођоше до засеока, у коме је живео чувар То је био омањи сарајчић, подигнут у виду пирамиде из једног шевара. Обитавао је у њему древни, сасвим сед, полусагнут старац. У Малорусији свуда је у оваким баштама могућно наћи таквих стараца, не гледајући на то, што они готово ништа не могу сачувати.

Старац је држао при себи рундавог пса, који је непрестано урлао и церио зубе. Он скиде сиву јагњећу шубару и ниско се поклони господи.

— А што, Онисиме, врло гласно рече му Надежда Александровна, јер је био глув, — зар твоја леска још стоји на месту?

— Стоји, госпођо, стоји! Шта да јој радим? неразумљиво пропапута старац.

— А је ли клупа цела?

— Цела целцата, госпођо, цела целцата-а!

— Хајде да седнемо. Онде је дивно местанце! обрати се она Прасову.

Они узеше лево и врло брзо приђоше лесци, која се широко ширила и под којом је стојала проста јасенова клупа. На десет корака тихо је протицала речица.

— Седимо и разговарајмо се. Та ја вас и иначе врло мало знам, а ваља рећи хтела би много, проговори Надежда Александровна. — На то ми даје право ваше пријатељство с мојим мужем.

Прасов се поклони и помисли:

„Бојим се, да то не буде за мене опасно“.

(Наставиће се.)

Позив на претплату.

Са 1. јулом 1904. ступа „Застава“ у трећу **овогодишњу четврт.** „Застава“ излази на 6 страна, **6 пута недељно**, а то је сваки дан осим понедељника и дана после празника.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке. — На сваки начин ћемо имати пред очима народне интересе. У послу око издавања овога листа могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се постарају, да њихова сарадња буде још обилатија и да нам стеку нове претплатнике.

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ бројеве од петка, који такође на 6 страна излазе. Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје **4 круне годишње а на три месеца 1 круна.**

Иначе је цена „Застави“: 28 круна годишње, 14 круна на по године, 7 круна на четврт године, 2 круне и 40 потура на један месец. **Новим претплатницима шиљаћемо лист до краја овог месеца бесплатно.**

Најлакше се претплаћује поштанском упутницом

По решењу управе лист се ником **не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, 12 јуна 1904.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Ideal

Писаћа машина,

која одма пише јасна слова, а која су трајна и **децимални табулатор.**

Ремек дело модерне машинске технике за писање.

Проспекте и пробе писања разашиљу

Hch. Schott & Donnath,

BUDAPEST 1054 27—50

VII., Erzsebetkörut 1.

Књижевна објава.

По овлаштењу Његове Преосвећености епископа, господина д-ра Георгија Летића, част ми је објавити, да ће се кроз који дан довршити треће издање уџбеника: „Катихизис, или наука православне хришћанске цркве, за српске православне ученике IV., односно III. и IV. раареда основних школа, саставио др. Георгије Летић, српски православни епископ“.

Књига се штампа источним и јужним наречјем, а добијаће се у српској Манастирској Штампарији у Срем. Карловцима, као код једног комисионара, — но иста штампарија обвезна је на уступање следећег рабата:

књижарама 25%,
катихетама и учитељима 15%,
општинама и одборима 10%.

У опсегу српске православне митрополије карловачке ово је једини надлежно опробавани уџбеник своје врсте, — а исто тако је одобрен по надлежним световним и духовним областима у Босни и Херцеговини

Чист приход од овога уџбеника служиће оснивању закладе за подизање свештеничког и учитељског подмлатка у епархији темишварској.

У Темишвару, на Ивањ-дан 1904.

Ђура Терзин,
српски народни учитељ.

587 1—3

За моју шпецерајску трговину, требам једног

ШЕГРТА

који је стар барем 14 година, потпуно здрав и доброг владања, ступити може одмах.

Велимир Радак,
у Митровици.

589 1—2

НОВА ПОМОДНА И МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ЈОВАНОВИЋ И СРШКИЋ

У САРАЈЕВУ

треба солидног помоћника, вешта у послуживању и спремању излога, да зна српски и немачки језик.

Понуде се шаљу на **Dušan Srškić** Wien IX. Währingerstrasse 50. III. St. Th. 19.

558 4—6

Млађи чиновник,

који је свршио трговачку школу, може одмах ступити у долепотписану задругу. Првенство имају они, који су неко време већ деловали у каквом новчаном заводу. Плата ће му се према способности определити.

Исто тако се тражи и један

практикант.

Понуде ваља упутити на

УПРАВУ

Српске Задруге за међусобно помагање и штедњу у Новом Саду. 583 2—3

✝

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Приликом смрти и укопа нашег милог и нигда незаборављеног: мужа, оца, брата и зета

Симе Лукина Лазића,

српског књижевника, власника и уредника „Врача Погађача“,

који се преставио у Рајићу 7. (20.) јунија ове године.

Много благодаримо *г. др. Кости Д. Младеновићу, лекару из Нове Градишке,* који је похитао да му се нађе у помоћи.

Даљи благодаримо: Госпођама: *Јулки Ј. Јовановићки, Даници Ј. Поповићки, Даници М Лолићки и Паулини С. Србљанки,* јер нас задужише опремајући покојника.

Господи: *Јовану Јовановићу пароху, Јоци Поповићу бележнику, Миши Новаковићу учитељу, Милану Лолићу умировљеном свештенику, Стеви Србљанину гостионичару* и *Тоши Лазићу, учитељу из Нове Градишке,* јер нам учинише неизмерне услуге, уложивши труда око припреме за сахрану.

Госпођи Милици и *господину Јаши Томићу,* што дођоше у Рајић, да баце последњу груду земље на земне остатке Симине.

Господи свештеницима: *Максиму Милановићу, Милошу Пауновићу, Доситеју Кутузову, Гаврилу Боти, Станку Теодоровићу, Јовану Јовановићу, Милану Лолићу, Марку Витасу, Михаилу Медаковићу* и *Милану Зецу,* јер не пожалише трудна пута, те дођоше да увеличају сахрану милог нам покојника.

Благодаримо даље господи учитељима: *Миши Новаковићу, Софронију Татомировићу, Милошу Милојевићу, Васи Вукдраговићу, Николи Ђурићу, Н. Ласковићу, Глиши Шпановићу, Тоши Лазићу, Милу Ковачићу, Исаији Митровићу, Божи Мишићевићу и Петру Наранџићу,* који поред пречасног свештенства увеличаше тужну ову свечаност својим умилним појањем.

Нарочито благодаримо господи: *Марку Витасу, Јовану Јовановићу, Михаилу Медаковићу* и *Јаши Томићу,* који својим смишљеним и утешним говорима оцрташе трудни и радени живот милога нам покојника.

Благодаримо и оном силном српском свету, што дође да испрате до вечне куће свог родољуба.

Многи нас пријатељи и поштоваоци Симини задужише изразом саучешћа путем брзојава и писама, те нека приме нашу благодарност.

И *српско новинарство* нека прими нашу благодарност, јер је пропратило рад нашег покојника и пролило другарску сузу над гробом његовим, и тиме му се као другу одужило.

Теби благодаримо народе српски, који си се у свом српском оделу, у онако импозантном броју сакупио.

Покојник је цео свој рад посвећивао добру и слави твојој. Па хвала ти, *што си га разумео!*

Још једном: *свима хвала, а од Бога плата!*

Уједно молимо, да приме сви наши и Симини пријатељи нашу најтоплију захвалност на послатим писменим и брзојавним саучешћима, ублажујући нам тим преголему тугу за врлим нашим покојником.

Рајић, јуна 1904.

Уцвељена родбина:

Деца: Радиша, Милош и Дејан.

Супруга: Зорка С. Лазићка *рођ. Милетић.*

Браћа: Стеван и Петар.

Сестре: Даница и Ката.

Таст: Стеван Милетић.

Ташта: Јулка Милетић.

Свастика: Кристина Милетић.

Стечај.

Смрћу Стевана Лесковца упражњено је једно учитељско место на српској вероисповедној школи у Ст. Паланци.

Са тим местом скопчана је плата, и то:

1. У готовом новцу — — — К 800
2. У име станарине — — — » 160
3. За држање повторне школе кад буде на реду — — — — — » 80
4. У име свога огрева — — » 40
5. $9\frac{572}{1600}$ □° прве класе комасиране ораће земље.
6. 5643 □° прве класе ораће земље па шњака.
7. Једну башту изван села.
8. Од укопа где позван буде, од парадног 4 круне, од обичног 2 круне.

На сву земљу све терете плаћа учитељ.

Осим горенаведене плате уживаће учитељ петогодишње доплатке.

Дужности су школском уредбом прописане, а осим тога дужан је у цркви у једној певници појати и школску децу у црк. појању обучавати.

Учитељ има држати наставу у оним разредима, које м. шк. одбор додељивао буде.

Приметити је, да је горња земља осим баште за 1903|4. економску годину издана била за 710 круна под закуп.

Компетенти имају добро инструиране молбенице најдаље до св. Илије потписаном председништву поднети.

У Ст. Паланци (Ó-Palanka B. B. M.) 18. јуна (1. јула) 1904.

Константин Јанковић, перовођа — Душан Јаблановић, председник школ. одбора.

570 3—3

Стечај.

Расписује се стечај на два стипендијска места у грађанској закладе нар добротвора Јована Остојића и жене му Терезије рођ. Зозук.

Једно је место за ученике виших занатлијских школа, са годишњих 600 круна, а друго за ученике средњих школа односно свеучилишта. Стипендија за средње школе износи 200 круна, док је питомац у месту својих родитеља или старатеља, 500 круна ако је на страни а за свеучилишне грађане 800 круна годишње.

По одредби основног писма гл. VIII. права на ова стипендијска места имају: 1. сродници завештачеви из Суботице, 2. сродници ван Суботице, 3. Срби Суботичани по надлежности и 4. Срби из Аустро-Угарске монархије.

Молиоци имају доказати званичним исправама: да су Срби православне вере и синови сиромашних родитеља; да у наукама добро успевају и добро се владају; да су потпуно здрави, а сродници посебно још и у каком су сродству са завештачима.

Изабрани питомци имаће се строго придржавати правила, која ће им се по избору саопштити, а истодобно не могу уживати две стипендије.

Ако на занатлијску стипендију не би било молиоца, издаће се иста ученику средњих школа.

Ваљано инструиране молбе, упућене на местну српску православну црквену општину, имају се потписаном управитељу послати до 7. (20.) августа о. г.

У Суботици 18. јуна (1. јула) 1904

Богдан Свирчевић, управитељ закладе.

569 3—3

ТАМБУРАШИМА У ПАЖЊУ!

Тражи се једно добро

тамбурашко друштво

од 8—10 особа за добро место, где је свако вече на окупу до 200 особа. Концертовати могли би 2 месеца. Оферте молим да се адресирају на

Cofetaria Wladimir
Braila
Romania.

527 5—6

НАМЕШТАЈЕ,

писаће столове, ормане за књиге, етажере, у свима стиловима држи увек на стоваришту и израђује по предложеним цртежима најјефтиније све у столарску струку спадајуће ствари

Јован Дудик, столар
Budapest, VII., Rózsa utcza 34

Илустроване ценовнике уз 60 пот. у маркама разашиље франко. 447 30—

За инкасанта

а уједно да је и добар продавац, тражи се особа, која одма може место добити. Потребна је мала кауција. Понуде под шифром: „Verkäufer“ одправља администрација »Заставе.«

593 1—3

ЗА МОЈУ
МАНУФАКТУРНУ, ПАМУКА И КРАТКЕ РОБЕ
ТРГОВИНУ

потребујем помоћника за одмах, или за 14 дана. Који су вешти једноставном књиговодству, владају добро њемачким језиком прости од војништва, нека шаљу понуде са ознаком плаће на:

Макса Розенберга,
Шид,

563 3—3

Ad C. O. 1457.
зап. ex 1904.

Стечај.

Сходно овдашњој одлуци од долеозначеног дана и под горњим бројем овим се расписује стечај на привремено систе мизовано место помоћника надзиратеља народно-црквених добара.

С тим местом скопчана је плата од годишњих 2800 круна, станарина 400 круна и путни трошкови према указаној потреби.

Срби, православне вере, који желе ово место получити, а који су с успехом свршили вишу економску школу (академију) ваља да поднесу своје инструјисане молбенице саборском одбору најдаље до св. Илије.

Молби се има приложити крсни лист, сведоџбе о свршеним наукама и сведоџбе о досадашњем занимању и владању.

Првенство на ово место имају они, који су до сада већ практично радили и који су вешти рачуноводству.

Из седнице срп. прав. нар. црквен. саборског одбора, држане у Карловцима дне 18. (25.) јуна 1904. године.

Председништво саборског одбора.

577 8—3

За моју мануфактурну и кратке робе трговину потребујем за 1.—15. августа о. г.

три изврсна помоћника

не испод 25 година — који су вични српском, немачком и мађарском језику и који желе стално место добити а уз то имају квалификацију за изврсне самосталне трговце, нека своје понуде на подписаног управе или да се лично представе. Који буду акцептовани, платиће им се путни трошак.

Марко Бонди,
у Земуну.

585 2—3

НАМЕШТАЈ!

за мању радњу, као билијар, столови, столице, огледала, слике, лампе итд. јефтино се може добити код

Мехмед Арнаутовића,
Футошка улица бр. 15.

579 2—2

БРАЋА РАБШТЕРН

НОВИ САД 148 44—

ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ.

Фабрика шестоструке сирћетне есенције.

Дражбени оглас.

Српска прав. црквен. општина у Нов. Сланкамену расписује дражбу на мањак за дан 4. јула п. ст. кал. ради доградње (дозиђивања) још једне школске дворане за женску школу.

I. Зидарски посао	2.190	К 74	п.
II. Тесарски „	1.037	„ 92	„
III. Столарски „	532	„ —	„
IV. Гвожђарски „	212	„ 26	„
Свега:	3.972	К 92	п.

Подузетник дужан је уз погођену цену од учитељеве кухиње собу начинити, а кујну одмах до зграде начинити.

Дражбовање се преко целе радње. — Сваки подузетник дужан је положити 10% од погођене своте. Срп. црквен. одбор бира себи подузетника, кога он хоће. — За план и трошкове подузимач је дужан исплатити $1\frac{1}{2}$% од погођене своте.

Срп. прав. црквен. општина у Нов. Сланкамену 22. јуна п. ст. к. 1904.

Председник
Живан Танацковић, с. р.
Перовођа
Милан Црнојачки, учитељ.

584 2—3

ФАБРИКА 51 12—25

Жалузија, ролета,

дрвених и гвоздених капака за прозоре и дућане.

Г. СКРБИЋ

Загреб, Илица 40.

препоручује своје признато солидне, тачне и јефтине фабрикате.

Ценовници бадава и франко.

У ПАЖЊУ ПОЉОПРИВРЕДНИЦИМА!

Најбоље средство против свињске болости јесу

хомеопатичне капљице

из Обелиск-апотеке у Клагенфурту.

Неколико капљица ове опробане **лекарије за животиње** на лебу или у неколико кашика свежег млека је најуспешније средство за прехрану против свију болести свиња, особито у лењим врућинама.

Препоручено и употребљено од свију искусних живинара и пољопривредника. Цена 1 флаши 1 К.; 10 флаша 8 К. Само право са заштит. марком „Obelisk“ (црно и црвено). Треба се чувати подражавања.

368 11—26

Apotheke „zum Obelisk“ in Klagenfurt.

ИМАЊА НА ПРОДАЈУ.

У Београду у свима крајевима вароши, имам у великом избору имања на продају, како елегантних кућа за једну породицу тако и са више станова за ренту, почев од 100 кр. па до преко 1000 кр. месечног прихода. Такођер имам и елегантних вила (летњиковаца), винограда и земљишта за винограде, све са врло повољним условима.

Купци нека се изволу обратити у посредничком бироу у киоску код Славије.

МИЛОРАД С. АНТОНИЈЕВИЋ
посредник.

470 10—10

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.